

Віталій Лаврів,
аспірант юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету
ORCID: <http://orcid.org/0009-0002-5682-8344>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

У статті досліджено питання адміністративно-правового регулювання щодо дотримання адвокатської таємниці в Україні. Увагу зосереджено на порівняльно-правовому аналізі законодавства України та зарубіжних країн, виокремивши важливі відмінності та спільні аспекти.

Розглянуто правові аспекти, пов'язані із застосуванням адвокатської таємниці під час здійснення професійної правничої діяльності. Проаналізовано практичні аспекти вирішення проблем, поняття та змісту адвокатської таємниці, правових засад вирішення юридичних колізій законодавчого регулювання адвокатської таємниці.

Стаття є важливим внеском у вивчення проблематики адвокатської діяльності, оскільки на підставі аналізу нормативно-правових актів та наукових джерел визначено правову природу адвокатської таємниці, що дало змогу виявити прогалини в законодавстві, розробити й запропонувати напрями розвитку і способи вдосконалення чинного законодавства України, яким врегульовано застосування адвокатської таємниці в Україні.

Ключові слова: адвокат, адвокатська діяльність, адміністративно-правове регулювання адвокатської діяльності, адвокатська таємниця, суб'єкт адвокатської таємниці.

Lavriv V.

Administrative and legal regulation of attorney-client privilege

The article is devoted to the issue of administrative and legal regulation regarding the observance of attorney-client privilege in Ukraine. The author of the article focuses on a comparative legal analysis of the legislation of Ukraine and foreign countries, highlighting important differences and common aspects.

The article examines the legal aspects related to the application of lawyer's secrecy in carrying out professional legal activities. The author of the article analyzes the practical aspects of solving problems, the concept and content of attorney confidentiality, the legal basis for resolving legal conflicts, the legislative regulation of attorney confidentiality

This article is an important contribution to the study of the problems of advocacy, as the legal nature of attorney secrecy is determined based on the analysis of legal acts and scientific sources, which made it possible to identify gaps in the legislation, develop and propose directions for development and ways to improve the current legislation of Ukraine, which is regulated application of lawyer's secrecy in Ukraine.

Keywords: lawyer, lawyer's activity, administrative and legal regulation of lawyer's activity, attorney-client privilege, subject of attorney-client privilege.

Постановка проблеми. У результаті розгляду вказаного питання означено, що вказана проблематика набуває особливого значення за умов правового реформування та розбудови нашої держави. Необхідними принципами правової держави, як зауважують науковці, в контексті адвокатської діяльності мають бути верховенство права, інтереси людини, охорона прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення права на свободу та особисту недоторканість, таємниці спілкування, невтручання у приватне життя, недоторканість права власності [5; 6]. Сьогодні в Україні тривають наукові дискусії про інститут адвокатури, оскільки в сучасних умовах розвитку держави професія адвоката посіла важливе місце серед юридичних професій. Збереження адвокатської таємниці підкріплює довіру громадян до адвокатури та є однією із ключових умов діяльності адвоката, що забезпечує його авторитет. Обмеження доступу до адвокатської таємниці є гарантією здійснення адвокатської діяльності, та необхідність її збереження порівнюється до лікарської таємниці та таємниці сповіді.

Адвокатура – це незалежна професійна діяльність адвокатів пов'язана із здійсненням захисту, представництвом та наданням правничої допомоги фізичним та юридичним особам.

Сьогодні адвокат як особа котра надає правничу допомогу набуває дедалі більших повноважень, водночас збільшується коло обов'язків та вимог до нього в сучасному суспільстві. Збираючи докази та здійснюючи захист у кримінальному/адміністративному провадженні адвокат отримує доступ до обмеженої інформації, охорона якої передбачена Законом.

У контексті дотримання адвокатської таємниці завдання адвоката як довіреної особи полягає в охороні домовленостей та інформації, яка стала відома йому в процесі професійної діяльності. Адвокат без згоди підозрюваного, обвинуваченого не має права розголошувати відомості, які стали йому відомі у зв'язку з участю в кримінальному провадженні і становлять адвокатську або іншу охоронювану законом таємницю. Щоденно до адвокатів звертаються тисячі фізичних та юридичних осіб за отриманням професійної юридичної допомоги. Фактично з моменту ухвалення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у новій редакції до останнього часу адвокатська діяльність зазнавала нормативного перетворення, а теоретичні дослідження науковців торкалися тільки частини проблем. Як правовий інститут адвокатська діяльність постійно була і є об'єктом уваги з боку держави та громадянського суспільства, а також об'єктом інтересу науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теперішній час науково-теоретичну основу дослідження становлять праці таких відомих науковців, як: Габані І. І, Коваль О. А., Шкребець Є. Ф., Загуменна Ю. Ф., Наджафі Е. М. та ін.

Незважаючи на суттєвий внесок згаданих науковців, питання щодо адвокатської таємниці, зокрема її адміністративно-правової процедури, правового регулювання та процесуальних аспектів, що пов'язані з цим правовим явищем, все ще відкриті для дослідження. З огляду на наведене обрана тема надалі важлива для дослідження, що зумовлено правовими потребами суспільства та держави, що становить її актуальність.

Мета дослідження – визначення змісту, сутності та поняття, адвокатської діяльності в Україні, розкриття юридичного змісту адвокатської таємниці, проведення всебічного аналізу інституту адвокатської таємниці, адміністративно-правове регулювання адвокатської таємниці, процесуальні аспекти, пов'язані з адвокатською таємницею, та формування на цьому підґрунті практичних висновків щодо застосування та ефективного вдосконалення законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із видів професійних таємниць, згідно із сучасним законодавством України, є адвокатська таємниця, яка визначена, як інформація, що стала відома адвокату, стажисту адвоката, помічнику адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, щодо яких клієнт чи особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правничої допомоги, звертався до адвоката, поради, консультації, роз'яснення, складені адвокатом документи, а також інформація, що зберігається на електронних пристроях, та інші відомості й документи, отримані адвокатом під час адвокатської діяльності.

Частина 3 статті 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» «зобов'язує зберігати адвокатську таємницю, адвокатом, його помічником, стажистом та особою, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським об'єднанням та адвокатським бюро, а також на особу, стосовно якої зупинено або припинено право на заняття адвокатською діяльністю. Адвокат, чи адвокатське бюро, або адвокатське об'єднання зобов'язані створити умови, що унеможливають доступ інших осіб чи розголошення адвокатської таємниці» [1].

Згідно з п. 2 ч. 2 ст. 65 Кримінального процесуального кодексу України «не можуть бути допитані, адвокати, як свідки, про відомості, які становлять адвокатську таємницю» [2].

Відповідно до ч. 8 ст. 224 Кримінального процесуального кодексу України «з приводу тих обставин, щодо надання яких є пряма заборона у законі (таємниця сповіді, лікарська таємниця, професійна таємниця захисника, таємниця нарадчої кімнати тощо), особа має право не відповідати» [2].

Необхідність збереження професійної таємниці є властивістю юридичної діяльності, зокрема у випадках охорони інформації, щодо суб'єктів, інтереси яких представляє чи захищає адвокат, або отримання, поширення такої інформації.

Адвокатська таємниця, як вже зазначено, має важливе значення під час надання правничої допомоги, оскільки вона підтримує довіру громадян до інституту адвокатури та є одним із важливих аспектів діяльності самого адвоката, його авторитету.

Сучасне законодавство не повною мірою дає правове обґрунтування визначення меж та обсягу цієї інформації, яку не має розголошувати адвокат, та потребує уважного наукового дослідження, особливо з

огляду на те, що зазначена інформація може бути об'єктом судового розгляду цивільної або кримінальної справи, і в кожному окремому випадку потрібно визначити можливість або неможливість адвоката свідчити про такі обставини.

Адміністративно-правове регулювання адвокатської діяльності зумовлене її змістом і взаємодією адвокатури з державою її виконавчими та судовими органами в діяльності із захисту прав і свобод людини та є незалежною від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, а держава створює належні умови для діяльності адвокатури [3]. Право кожного громадянина України на отримання правничої допомоги, зокрема від адвокатури, є основоположним і гарантованим Конституцією України (ст. 131-2) та забезпечується через систему адвокатури, в т. ч. адвокатів, що надають безоплатну правничу допомогу, співпрацюючи із центрами з надання правничої допомоги.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зобов'язує адвоката, його помічника та стажиста, осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, зберігати в таємниці інформацію про клієнта, а також питання, що стали відомі адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, з яких клієнт звертався до адвоката, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи та інші документи та інформацію, отриману адвокатом під час виконання адвокатської діяльності, а також створити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розкриття.

Згідно зі ст. 10 Правил адвокатської етики, дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких неможливе належне надання професійної правничої (правової) допомоги, здійснення захисту та представництва. Тому збереження конфіденційності будь-якої інформації, яка визначена, як предмет адвокатської таємниці Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» або становить персональні дані про фізичну особу, які охороняються законодавством з питань захисту персональних даних, є правом адвоката у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати розголошення такої інформації, та обов'язком щодо клієнта і тих осіб, кого ця інформація стосується.

Адвокат має створити належні умови зберігання документів та інформації, переданих йому клієнтом, адвокатських дос'є та інших матеріалів, що знаходяться в його розпорядженні і містять адвокатську таємницю. Адвокат не відповідальний за відмову будь-яким особам, органам і установам у розкритті адвокатської таємниці і наданні доступу до неї за наявності дозволу клієнта або особи, яка звернулася за професійною правничою (правовою) допомогою, на розкриття адвокатської таємниці. У такому разі адвокат може (але не зобов'язаний) розкривати адвокатську таємницю. Відповідно до ст. 20 Правил адвокатської етики, «адвокат не має права прийняти доручення, якщо інтереси клієнта об'єктивно суперечать інтересам іншого клієнта, з яким адвокат пов'язаний договором про надання правової допомоги. Адвокат не має права прийняти доручення також, якщо конфлікт інтересів пов'язаний з тим, що адвокат отримав від іншого клієнта конфіденційну інформацію, що охоплюється предметом адвокатської таємниці або захищається законодавством в інший спосіб, яка має перспективу бути використаною при наданні правової допомоги новому клієнту. Обмеження, передбачені цією статтею, не застосовуються в конкретному випадку за письмовою згодою клієнта (клієнтів), інтереси якого (яких) представляє адвокат та є суперечливими» [3].

Необхідно також врахувати правову позицію Верховного Суду, викладену в постанові від 26.11.20 у справі № 818/1718/17, відповідно до якої до порушення Правил адвокатської етики призводить сама ймовірність настання конфлікту інтересів, виходячи з обставин справи, коли для цього є достатньо підстав вважати, що розвиток інтересів надалі призведе до утворення конфлікту.

Відповідно до Рекомендацій К (2000) про свободу здійснення професії адвоката, виконання адвокатської діяльності має передбачати уникнення конфлікту інтересів.

Розкриття адвокатської таємниці може розглядатись як грубе порушення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та призводить до притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності або навіть до позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю відповідно до Правил адвокатської етики, водночас відсутня відповідальність осіб, яким стала відома адвокатська таємниця та які здійснили її розкриття зумисно чи з необережності.

Наявність певної неврегульованості законодавства щодо охорони адвокатської таємниці, зокрема в частині функціонування адвокатської таємниці в системі взаємодії держави та суспільства загалом супроводжується недосконалістю відповідальності за розголошення адвокатської таємниці особами, яким вона стала відома.

Отже, у чинному законодавстві наведена проблема недостатньо врегульована та має велику кількість ускладнень і упущень, зокрема щодо чіткої відповідальності осіб, на яких поширюється обов'язок нерозповсюдження адвокатської таємниці.

Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» питання відповідальності за розголошення адвокатської таємниці врегульовано нечітко, воно доволі розмите і неточне, оскільки містить покликалаьну норму, зокрема відповідно до ч. 5 ст. 22 вказаного Закону, «особи, винні в доступі сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошенні, несуть відповідальність згідно із законом. Водночас на сьогодні відсутня норма, яка б чітко врегульовувала питання відповідальності за розголошення адвокатської таємниці, як самим адвокатом, так і особами пов'язаними із ним трудовими стосунками чи професійною діяльністю, наприклад працівниками центрів безоплатної правової допомоги» [1].

Проблемні питання потрібно вирішувати лише за допомогою систематизації положень усього законодавства України із Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Збереження адвокатської таємниці є професійним обов'язком адвоката, і в разі її порушення або вчинення дій, що призвели до її розголошення, винну особу, тобто адвоката, притягають до дисциплінарної відповідальності, що передбачено в п. 4 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а в разі наявності шкоди – до цивільно-правової.

Водночас тільки адвокат особисто відповідальний за розголошення адвокатської таємниці помічником адвоката, стажистом адвоката, особою, яка перебуває із ним у трудових відносинах, що фактично ставить його в особливо відповідальне становище.

Неврегульованим на законодавчому рівні залишається питання, чи має право адвокат звертатись до правоохоронних органів із заявою про злочин, якщо відомості, викладені в цій заяві, містять адвокатську таємницю, яка стала відома йому під час надання правничої допомоги клієнту за відсутності такої згоди від останнього, оскільки фактично, з одного боку, відбувається розкриття таємниці, а з іншого – адвокат може стати співучасником кримінального правопорушення.

Крім цього, як правильно підсумовує Габані І., «в юридичній літературі ведеться обговорення, що адвокат покликаний захищати реальні наявні законні права клієнта, а не будь-які його інтереси» [4].

Як стверджує Загуменна Ю. «неприпустимим є розголошення адвокатської таємниці за будь-яких обставин. Обов'язком адвоката, як громадянина є повідомити правоохоронним органам про злочин, що готується; та з іншої сторони обов'язок адвоката, як професіонала – зберегти адвокатську таємницю. У цьому випадку розголошення відомостей клієнта буде меншою шкодою, чим шкода, яка буде завдана внаслідок вчинення діяння, що готується. Учені висловлюють різні думки із цього приводу» [5, с. 138]. І. Л. Петрухів вважає, «що розголошення адвокатської таємниці допустиме, якщо захисник повідомив про можливий небезпечний злочин, здійснення якого можна попередити» [6, с. 25].

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає «відповідальність за використання, розголошення комерційної таємниці, а також іншої конфіденційної інформації з метою заподіяння шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця (ст. 164-3), водночас відповідальність за розголошення адвокатської таємниці особами, які пов'язані із адвокатом професійними відносинами, наприклад з Координаційним центром з надання правничої допомоги, технічними спеціалістами, експертами, працівниками правоохоронних органів, особами що перебувають у професійних чи цивільно-правових відносинах із адвокатом тощо, залишається неврегульованою» [7].

Міжнародний досвід зазначає, що законодавство різних країн передбачає здійснення адвокатської діяльності з дотриманням адвокатської таємниці. У більшості європейських країн також закріплено жорсткі правила щодо охорони адвокатської таємниці.

У Польщі, наприклад, адвокат повинен зберігати у таємниці усе, про що йому стало відомо у зв'язку із наданням правничої допомоги, та прописані в Законі «Право на адвокатуру». Збереження інформації, яку клієнт вирішив не розкривати, є основоположним принципом роботи адвоката. У разі його недотримання на порушника чекає покарання у вигляді попередження, догани грошових стягнень та призупинення професійної діяльності аж до п'яти років [8].

У Франції конфіденційність інформації, яка стала відома адвокату, називається «професійною таємницею». Порушення професійної таємниці адвокатом передбачає кримінальну відповідальність, за винятком випадків, коли закон встановлює або санкціонує можливість розкриття такої таємниці, а обов'язок адвокатської таємниці є загальним, абсолютним та необмеженим у часі.

У Німеччині адвокат має дотримуватися професійної таємниці згідно із Федеральним законом про адвокатуру. Таємницею є все, що стало відомо адвокату у професійній діяльності. Німецькі правила

професійної практики зобов'язують адвоката дотримуватися конфіденційності, що стосується інформації, яку адвокат отримує під час своєї професійної діяльності, навіть після того, коли адвокат перестає надавати правничу допомогу. Згідно з німецькими правилами професійної практики, обов'язок конфіденційності не поширюється, якщо захист власних інтересів адвоката потребує розкриття такої інформації.

У Великобританії адвокат зобов'язаний зберігати конфіденційність справ кожного клієнта. Клієнти, які довіряють своїм адвокатам, повинні мати реальну можливість розуміти, що інформація, яку вони надають або яка надається від їхнього імені, залишатиметься таємною [9].

У Генеральних принципах етики адвокатів, затверджених у 1995 р. Міжнародною асоціацією юристів, відмічено, що адвокати не повинні приймати доручення, якщо інтереси їхніх клієнтів суперечать інтересам самих адвокатів, їхніх партнерів або інших їхніх клієнтів. Адвокат не може обслуговувати нового клієнта, якщо це призведе до виникнення загрози порушення конфіденційності інформації, яка довірена адвокату попереднім клієнтом, або якщо відомості, які є у розпорядженні адвоката, про стан справ попереднього клієнта можуть стати джерелом переваг для нового клієнта. Наведені вимоги поширюються на всі випадки як індивідуального, так і колективного здійснення адвокатської діяльності.

Отже, під час здійснення правничої допомоги адвокату безпосередньо стає відома інформація про факти приватного життя людини, важливі моменти про певні юридичні факти, без знання яких неможливо виконувати професійні обов'язки. Особа вимушена надати документи, в яких можуть міститися відомості, що становлять банківську чи лікарську таємницю, або іншу інформацію, розголошення якої було б не бажано для неї, повідомляє важливі дані, наприклад про кримінальне правопорушення тощо, також юридичні особи не бажають розкривати свою комерційну та обмежену в доступі інформацію. Тому адвокатська таємниця має охороняти недоторканність приватного життя та конфіденційну інформацію щодо фізичної особи і юридичної особи відповідно, що передбачено також у законодавстві багатьох країн.

Висновки. Адвокат, його помічник, стажист, особа, що перебуває у трудових стосунках з адвокатом щоденно під час здійснення правничої допомоги отримують інформацію, яку не можна розповсюджувати та розголошувати. Збереження адвокатської таємниці є одним із обов'язків адвокатів та наведених осіб. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зобов'язує зберігати адвокатську таємницю адвокатом, а також його помічником чи стажистом, а крім цього, особами, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, бюро або об'єднанням, а також особами, щодо яких припинено чи зупинено право на заняття адвокатською діяльністю, водночас відсутня норма щодо необхідності збереження таємниці особами, які перебувають чи перебували у професійних та цивільно-правових відносинах із адвокатом.

За умови сучасного реформування адвокатури в Україні необхідно утворити ефективний процес правового регулювання збереження адвокатської таємниці, не обмежуючись лише нормами в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та «Правилах адвокатської етики», а комплексно підходити до вирішення цього питання через внесення доповнень та змін до Кодексів та передбачати відповідні процедури їх застосування з метою якісного та ефективного забезпечення збереження інформації, яка є адвокатською таємницею.

Список використаних джерел

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України № 5076-IV від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 14.02.2024)
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 14.02.2024)
3. Правила адвокатської етики: установчий з'їзд адвокатів України від 17.11.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 14.02.2024)
4. Габані І. І. Адміністративно-правовий статус національної адвокатури України. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/10/11-1.pdf> (дата звернення: 15.02.2024)
5. Загуменна Ю. О., Наджафі Е. М. Принципи адвокатської діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/d1e3684e-a326-4b2e-9daf-fcb41d3bd041> (дата звернення: 15.02.2024)
6. Петрухін І. Л. Адвокат і клієнт: відносини довіри. Адвокат. 2013. № 1. 112 с.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-24). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 14.02.2024)

8. Право на адвокатуру : Закон Республіки Польщі від 26.05.1992 р. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/zakonodavstvo-pro-adv-polsha-zvedenyj-pereklad.pdf> (дата звернення: 14.02.2024)
9. Гвоздїй В. А. До питання світової практики тлумачення основних принципів адвокатської етики. URL: https://kdka.od.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/voa-AE-2019-OBL_.pdf (дата звернення: 15.02.2024)

References

1. *Pro advokaturu ta advokatsku diialnist [On advocacy and advocacy activity]: Zakon Ukrainy № 5076-IV vid 05.07.2012 r.* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> [in Ukrainian]
2. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeksu Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine].* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian]
3. *Pravyla advokatskoi etyky [Rules of lawyer ethics]: ustanovchyi zizd advokativ Ukrainy vid 17.11.2012 r.* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> [in Ukrainian]
4. Habani, I. I. *Administratyvno-pravovyi status natsionalnoi advokatury Ukrainy [Administrative and legal status of the national bar of Ukraine].* Retrieved from <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/10/11-1.pdf> [in Ukrainian]
5. Zahumenna, Yu. O. & Nadzhafi, E. M. *Pryntsypy advokatskoi diialnosti v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt [Principles of advocacy in Ukraine: administrative and legal aspect].* Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/items/d1e3684e-a326-4b2e-9daf-fcb41d3bd041> [in Ukrainian]
6. Petrukhin, I. L. (2013). Advokat i kliient: vidnosyny doviry [Lawyer and client: a relationship of trust]. *Advokat - Advokat, 1* [in Ukrainian]
7. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 1 - 212-24) [Code of Ukraine on administrative offenses (Articles 1 - 212-24)].* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> [in Ukrainian]
8. *Pravo na advokaturu [The right to advocacy]: Zakon Respubliki Polshchi vid 26.05.1992 r.* Retrieved from <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/zakonodavstvo-pro-adv-polsha-zvedenyj-pereklad.pdf> [in Ukrainian]
9. Hvozdi, V. A. *Do pytannia svitovoi praktyky tлумachennia osnovnykh pryntsypiv advokatskoi etyky [To the question of the world practice of interpreting the basic principles of lawyer ethics].* Retrieved from https://kdka.od.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/voa-AE-2019-OBL_.pdf [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024 р.